

SESTANEK PREDSTAVNIKOV SLOVENSkih DRUŠTEV ZARADI DAJANJA PODPORE KANDIDIRANIM ELEKTORJEM

Društvo Slovencev "Sava" v Beogradu je organiziralo sestanek predstavnikov vseh slovenskih društev v Srbiji in Črni Gori zaradi nadaljnjih dogovorov v zvezi z uresničevanjem in usklajevanjem postopka dajanja podpore kandidiranim elektorjem za izbor

razume telo, ki zastopa interese in predstavlja nacionalno manjšino na področju uradne rabe jezika, izobraževanja, informiranja v jeziku nacionalne manjšine in kulture, sodeluje v procesu odločevanja ali odloča o vprašanih s teh področij ter ustanavlja

Božidar Jakac: Piran, 1947.

Nacionalnega sveta slovenske nacionalne manjšine v SČG. Sestanek je bil 5. marca 2005, udeležili so se ga predsedniki in predstavniki Društev Slovencev "Kula" iz Vršca, Slovenske kulturne skupnosti Timoške krajine "Ivan Cankar" iz Zaječarja, Slovenske kulturne skupnosti "France Prešern" iz Niša ter Društva Slovencev "Sava" v Beogradu kot organizatorja. Sestanek je opravljen v prijetnem delovnem vzdušju, zastavljena vprašanja so bila podrobno obravnavana in o njih so nvzoci soglašali.

Udeleženci so predvsem soglašali, da mora vprašanje izbora članov Nacionalnega sveta slovenske nacionalne manjšine biti med prioritetskimi nalogami vseh slovenskih društev. Vendar ne samo zato, ker se pod nacionalnim svetom

ustrezne ustanove na teh področjih, predstavlja neposredno vez s pristojnimi organi državne oblasti in se financira neposredno iz državnega proračuna ter drugih virov, ki so določeni z zakonom. Nacionalni svet ni samo partner in svetovalno telo državne oblasti, temveč njegovi predstavniki sodelujejo tudi v odločanju o vprašanih, ki so pomembna za posebnost nacionalne manjšine.

Z zornega kota delovanja slovenskih društev je njegov pomen tudi v odpiranju širokih možnosti za tvorno sodelovanje z organi oblasti in z drugimi institucijami s ciljem reševati aktualnih problemov s katerimi se društva srečujejo v vsakdanjem delu. Vprašali smo se, ali imajo vsa društva ustrezno rešene prostore v katerih delujejo, in ali imajo

vsa društva nujno opremo za delo ter ustrezna finančna sredstva za uresničevanje svojih programov. Dobro vemo, da redno financiranje društev še vedno ni urejeno z zakonskimi predpisi Republike Slovenije, ampak je vsako leto vedno znova potrebno sodelovati na javnih razpisih za kulturne in druge projekte, za kar se pridobijo skromna in neustrezna sredstva. Ravno zaradi navedenega ni treba zapostavljati možnosti, ki se odpirajo z izborom nacionalnega sveta. Na sestanku je zato sklenjeno, da vsa slovenska društva v svojih okoljih še bolj zavzeto nadaljujejo z zbiranjem podpisov podpore kandidiranim elektorjem, da bi se postopek dokončal do oktobra letos.

Med pogovori po končanem sestanku je bila predstavljena ideja o ustvarjanju zveze slovenskih društev. Sklenjeno je, da je pred resnejšim razmislekom o predstavljeni tematiki potrebn pripraviti pojasnjeno iniciativo s potrebnimi gradivi, ki bi bila posredovana vsem društvom v obravnavo.

Vladimir Uršič

PREŠERNOV DAN

Čeprav je kar dolgo minilo od Prešernovega dne, vtisi še vedno ostanejo in so kar lepi. Kot zmeraj, se pri takih dogodkih sproži veliko ljubezni in pozitivne energije. Lepo je, ko se ljudje zberejo s te in onstran scene in sodelujejo. Mi igramo, ostali pa uživajo.

Če imate veselje do tega, to sploh ne predstavlja nobenega problema. Človek se lepo počuti, ko nastopa pri takšnem dogodku... še posebej če si Prešeren.

Smo že kar navajeni - dan prej gremo v Narodno gledališče po kostume, potem na dan prireditve pridemo v zadnjo sobo, se oblečemo v starinske kostume, ostali pojejo, potekajo zadnje priprave... Nekatere vloge so take, da zahtevajo malo miru. S prijateljem vadiva zunaj, pa naj bo poletje ali zima. No, saj naju ljudje zmeraj srečujejo, ko stojiva in se na glas pogovarjava. Potem pa predstava, sediš v lepi obleki, lepa dekleta pojejo zadaj, na mizi vinček, povsod dobri ljudje, imenitno. Vsi se veselijo lepe besede in petja. Včasih se nam malo zatakne, sicer pa smo dobri.

Na koncu lep in velik aplavz, da se počutiš kot da bi nastopal v Narodnem gledališču. Seveda se po napornem petju vsi veselimo bogate mize, kjer se dobri ljudje potrudijo, da je čim več sladkih prigrizkov in dobrega vina.

Vsak takšen nastop je lep, z veseljem igramo in se trudimo, da nam bo lepo. Zraven vsega kar je Prešeren naredil za slovensko ljudstvo, smo še hvaležni, da nas njegovo delo še danes skupaj zbere, ter se spomnimo nanj ob lepi proslavi.

Aleksandar Vojinović

INTERVJU – Jožefa Jozić

V okviru Biltena je ustanovljena tudi rubrika „Intervju“. V vsaki številki bomo intervjuvali nekega člana. To bodo osebnosti, ki so na različne načine vplivale na oblikovanje Društva, potem tisti, ki aktivno sodelujejo v njegovem delu, ali na katerikoli drug način pozitivno delujejo v interesu Društva.

Jožefa Jozić, ki jo vsi poznamo kot Jožico, je od prvega sestanka, maja 2001, ko je ustanovljen iniciativni odbor, med tistimi, ki so aktivno sodelovali v ustanavljanju Društva Sava. Od registracije Društva naprej je prevzela vlogo sekretarke Društva, ki jo je opravljala vse do četrte redne letne skupščine. Z resnim in sistematičnim pristopom, je dala pomemben prispevek, da se od samega začetka Društvo postavi na osnove, ki mu bodo omogočile razvoj usmerjen k ciljem predcidenim s Statutom.

Prosim vas, da nam poveste nekaj o svojem rojstnem kraju v Sloveniji ter okoliščinah, ki so vas pripeljale v Beograd?

Rojena sem v Zloganju pri Škocjanu, v pisanem in prelepem delu Dolenjske. Iako sem se kot mlada preselila v Srbijo, sem ostala duhovno navezana na prijazne predele mojega rojstnega kraja, gozdnate gričke, vinograde, turkizno vodo reke Krke in lepe bele jišice z okni polnimi rož. Gimnazijo sem končala v Novem mestu, tam sem spoznala mojega življenjskega spremljevalca in se preselila v Beograd. Takoj sem se zaposlila, diplomirala na Ekonomski fakulteti in ostvarila družino. Imam dve hčerki. Celo delovno dobo sem delala v Republiškem zavodu za statistiko, kot načelnica oddelka. Zelo trdno sem navezana na svoje sorodnike v Sloveniji in jih obiskujem, kadarkoli imam priložnost za to.

Kako ste pred štirimi leti doživeli ustanavljanje društva Slovencev v Beogradu?

Po osamosvojitvi Slovenije so se stiki z domovino praktično prekinili. To so zame in mojo družino bili težki časi. Zato je novica o ustanavljanju društva Slovencev v Beogradu zame bilo

pomembno in lepo doživetje. Ustanovitveno srečanje na Karaburmi je meni in mojima hčerkama ostalo v najlepšem spominu. Imela sem občutek, kot da se nahajam med starimi znanci, čeprav sem mnoge navzoče prvič videla. Z veseljem in velikim elanom sem aktivno soedlovala v delu, kot članica iniciativnega odbora, pripravi Statuta, potem sem sprejela mesto sekretarja, delala na pripravi za registracijo Društva in po registraciji na urejanju dokumentov ob vpisu članstva. V enem letu je k Društvu pristopilo okoli 500 članov. Kao izkušena statističarka sem skrbno spremljala strukturo članstva po spolu, ššoslki izobrazbi, starosti, itn.

Društvo je ustanovljeno zaradi ohranjanja jezika, kulturne in zgodovinske identitete, negovanja tradicije in običajev slovenskega naroda. Katera oblika dela Društva je, po Vašem mnenju, najbolj prispevala k uresničevanju teh ciljev?

Pridobitev prostorov v Višegradski 23 je za Društvo bil eden pomembnih prdpogojev za nadaljnji razvoj in uresničevanje ciljev predvidenih s Statutom. Beograjska nadškofija nam je, kot lastnik prostorov odstopila inventar, tako da smo tu imeli seje Predsedstva, potem je z delom začel tudi dopolnilni pouk slovenščine, druženje članov ob petkih... Organiziran je pevski zbor in vokalni kvartet, ki sta skupaj z učenci dopolnilnega pouka bili temelj vseh prireditev, s katerimi so zaznamovani slovenski prazniki, tradicija in običaji. Velik pomen v tem ima ga. profesorica Maja Đukanović, člani Predsedstva in mnogi drugi člani.

Od prvega dne ste bili del Društva in dobra poznavalka vseh okoliščin v katerih je nastalo in se do sedaj razvijalo. Kaj bi na podlagi teh izkušenj lahko priporočili članom Društva?

Finančni problemi so spremljali delo Društvo od samega začetka. Število članov je hitro naraščalo. Računalnik je nabavljen šele po treh letih in pol, pohištvo (mize in stoli) pa niti do danes. Predsedstvo Društva si je zelo prizadevalo, ob velikih naporih, da kljub tem problemom Društvo napreduje. Rezultati su očitni.

Članom Društva bi svetovala, naj vsak po svojih zmožnostih prispeva k

delu Društva. Struktura članstva po starosti kaže, da je okoli 12 % članov starejših od 70 let. Mnogi med njimi se fizično ne morejo več udeleževati srečevanj ob petkih, ali drugih prireditev. Zanje je edini stik z Društvom prejem Biltena. Moje priporočilo vsem članom je, da se aktivno vključijo v delo Društva in v dogovoru s Predsedstvom organizirano obiskujejo starejše in bolne članë, katerim bo živa in lepa beseda veliko pomenila.

Zdi se mi, da je lep pobičaj, da se v vsaki številki Biltena objavi po ena izvorna slovenska narodna pesem. Katera pesem bi, po Vaši izbiri, naj bila objavljena v Biltenu številka pet?

Moj predlog je, da se u Biltenu številka 5 objavi moja priljubljena pesem, "Kje so tiste stezice". Ona me z vsakim svojim taktom spominja na steze mojega otroštva in moje mladosti, ki so ostale globo v mojem spominu in globoko v mojem srcu.

Anica Sabo

Toplo se zahvaljujemo založbi KLETT za podarjene knjige, ki so bile razstavljene na beograjskem knjižnem sejmu. Z njimi je knjižnica Društva Sava v veliki meri posodobljena. Knjige so na voljo vsem članom društva.

IV REDNA LETNA SKUPŠČINA DRUŠTVA SLOVENCEV "SAVA" V BEOGRADU

Četrta redna letna skupščina DRUŠTVA SLOVENCEV "SAVA" je bila 03. aprila 2005 v dvorani BDM v Beogradu.

Predsednik skupščine, Vladimir Žnidarčič, je po pozdravni besedi, povabil podpredsednico skupščine, dr. Tanjo Jozić in sekretarja skupščine, Vladimira Uršiča mlajšega, naj zavzamejo svoja mesta, za zapisnikarja pa je predlagal Ludvika Puclja. Na podlagi evidence verifikacijske komisije, je predsednik ugotovil, da je na seji prisotnih 36 delegatov od skupaj 50 izbranih, in da obstaja kvorum za nemeoteno delo skupščine in njeno odločanje.

Predsednik skupščine je potem povabil prisotne, naj se z dolžno pieteto spomnijo vseh pokojnih članov in prijateljev društva, ki so nas zapustili med dvema sejama ter pokojnega papeža Janeza Pavla II. in da se z minuto molka spomnijo nanje. Potem je predsednik dal besedo msgr. Antonu Rojcu, ki je v imenu Beograjskega Nadškofa, msgr. Stanislava Hočevarja in v svojem lastnem imenu

pozdravil delegate, člane društva in goste, ter poudaril, da je pokojni papež dvakrat obiskal Slovenijo, kjer je ob drugem obisku škofa A.M. Slomška razglasil za blaženega, pomagal pa je tudi k hitrejšem vstopu Slovenije v EU. Potem je prisotne pozdravil prvi sekretar Velesposlaništva Slovenije, g. Jožef Dajčman, ki je

poudaril, da društvo poseben doprinos daja ohranjanju slovenskega jezika in kulturne tradicije in je zaželel uspešno delo.

Pred začetkom obravnave zadev po dnevnem redu, je skupščina enoglasno odločila, da se bo o vseh vprašanih, ki so na dnevnem redu, glasovalo javno, z dviganjem rok.

Potem je predsednik skupščine predlagal naslednji dnevni red:

1. Sprejemanje zapisnika s III. redne letne skupščine;
2. Poročilo Predsedstva Društva o delu za l. 2004;
3. Finančno poročilo za l. 2004;
4. Poročilo Nadzornega odbora o delu za l. 2004;
5. Sprejemanje programa dela in načrta dejavnosti za l. 2005;

6. Sprejemanje finančnega načrta za l. 2005;

7. Sprejemanje odločbe o spremembah i dopolnilih Statuta;

8. Sprejemanje odločbe o spremembah i dopolnilih Poslovnika skupščine;

9. Verifikacija sprejema v članstvo Društva;

10. Članarina in plačevanje članarine;

11. Odpoved sekretarja društva, gospe Jožice Jozić;

12. Imenovanje novega generalnega sekretarja Društva;

13. Različno, predlogi in informacije.

Predlogov za dopolnilo dnevnega reda ni bilo, in je le-ta enoglasno sprejet.

Predsedništvo skupščine

Potem je enoglasno sprejet zapisnik s III. redne seje skupščine.

V zvezi z drugo točko dnevnega reda, je predsednica društva, gospa Anica Sabo, najprej pozdravila vse prisotne, potem pa je predstavila poročilo o delu Društva v l. 2004, ki ga objavljamo v celoti.

O udejanjanju dopolnilnega pouka slovenščine je poročala dr. Maja Đukanović. Podrnila je, da je cilj pouka, da se vsak učenec nauči knjižne sovenščine.

Učenci so razvrščeni v cicibane, najstnike-začetnike, najstnike-nadaljevalce, ter prevajalce. Posamezni učenci so se lani udeležili poletnih šol slovenskega jezika v Novem mestu in Portorožu, Seminarja slovenskega jezika na Ljubljanski univerzi, Tabora slovenskih otrok ter seminarja za prostovoljno delo. Dodatne aktivnosti šole so bili nastopi na vseh prireditvah društva. Pomemben je bil tudi obisk gospe Dragice Motik z Zavoda za šolstvo R Slovenije. Pouk obiskujejo samo redni člani društva, s ciljem povezovanja dveh kultur in narodov. V tej številki Biltena objavljamo tudi celotno besedilo poročila.

Gospod Bogdan Pišot je poročal o deluknjižnice in čitalnice ter je poudaril, da je nabavljen računalnik, tiskalnik in skener, ter omara za hranjenje dokumentacije, kaset in CD-jev. Zaradi povečanja števila knjig je nastal problem pomanjkanja prostora za njihovo hranjenje.

Poročilo o športno-rekreativnih dejavnostih je predstavil g. Mirko

POROČILO O DELU DRUŠTVA SLOVENCEV V BEOGRADU "DRUŠTVA SAVA" V LETU 2004

Društvo Slovencev "Sava" je ustanovljeno z namenom, da se ohranijo narodna enakost, jezik, kultura in navade, prav tako pa tudi vzpodbujanje prijateljstva med slovenskim, srbskim in ostalimi narodi na področju Republike Srbije.

V skladu s temi cilji je Društvo oblikovalo program za preteklo leto, ki je potrjen na skupščini dne 20. 03. 2004. Program je v celoti objavljen v Biltenu št. 3. Po potrjenem programu so izpeljane naslednje aktivnosti:

1. Ohranitev slovenskega jezika

V letu 2004 je šola slovenskega jezika, zahvaljujoč dr. Maji Đukanović odlično delala, saj so vsi udeleženci zelo napredovali pri pridobivanju znanja slovenskega jezika. Akcijo učenja jezika za cicibane in najstnike je podprlo Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport.

Posebno poročilo o delu bo podala dr. Maja Đukanović.

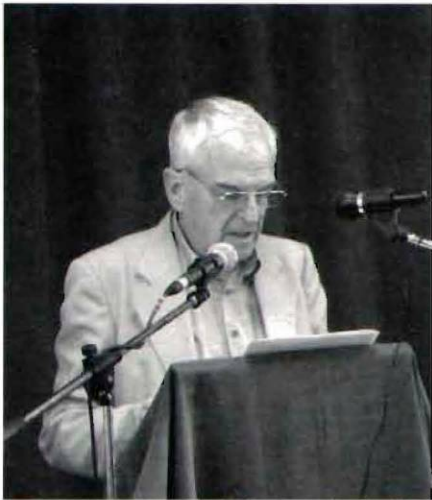
2. Kulturne aktivnosti in ohranitev kulturne dediščine

V skladu z osnovno opredelitvijo svoje ustanovitve in obstoja je Društvo, v okviru projektov, ki so posredovani Ministrstvu za zunanje zadeve, Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu in Ministrstvu za kulturo Republike Slovenije uresničilo naslednje:

- a) Kulturni praznik
- b) Martinovanje
- c) Miklavž
- d) Pomlad v Društvu Sava
- e) Predstavljamo vam Slovenijo našo deželo
- f) ustanovitev knjižnice in čitalnice
- g) Bilten

Jozef Dajčman

Bogdan Pišot

Detiček, ki je navedel, da je uresničeno: smučanje v Bolgariji, izleti na Avalo, Fruško Goro (maraton) in Rudnik, ter priprava za obisk Slovenije (Karavanke in dolina Soče). Poudaril je, da pohod po dolini Soče ni bil samo planinski, temveč tudi kulturološki. Vse našete akcije je vodil g. Jovan Kelić, realiziral pa jih je g. Mirko Detiček. Potem je navedel, da za organiziranje vseh teh akcij bila pomembna pomoč planinskih društev iz Slovenije, pri čemer se je zahvalil za pomoč tudi gospe Anici Sabo in gospodu Jožefu Dajčmanu. Poročilo Predsedstva društva o delu za l. 2004 je sprejeto enoglasno.

Finančno Poročilo je v okviru 3. točke dnevnega predstavila predsednica društva, Anica Sabo, ki je navedla, da je Poročilo naredila gdč. Milica Spasić iz Knjigovodstvene agencije "Cenzus", ki

Pavla Milovanović

sicer vodi knjigovodstvo za društvo "Sava". Ona je predstavila podatke o prihodkih društva v l. 2004 od članarine, donacij in drugih oblik pomoči. Povedala je, da so sredstva od članarine zelo

NAČRT DELA DRUŠTVA SLOVENCEV V BEOGRADU ZA LETO 2005

Društvo Sava je utemeljeno s ciljem "utrjevanja prijateljstva med slovenskim in srbskim narodom ter vsemi ostalimi narodi na ozemlju Republike Srbije" ob ohranjanju kulturne in nacionalne identitete. V skladu s tem Društvo v svoj program dela uvršča naslednje dejavnosti:

1. *Ohranjanje jezika* je zagotovo najpomembnejše za obstoj enega naroda in zato bo Društvo tudi v naslednjem letu podpiralo vse akcije, ki so v zvezi z učenjem jezika.

2. *Kulturne dejavnosti in ohranjanje kulturnega izročila*

V skladu z osnovnimi opredelitvami svojega utemeljevanja in obstoja, je Društvo v okviru projektov, ki so posredovani Ministrstvu za zunanje zadeve Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Ministrstvu za kulturo Republike Slovenije predvidelo naslednje:

a) <i>Kulturni praznik</i>	M. Đukanović in A. Sabo
b) <i>Avdio in videoteka društva Sava</i>	V. Uršič mlajši
c) <i>Mladi slovenski pisatelji v Beogradu</i>	M. Đukanović in A. Sabo
d) <i>Džez koncert Igorja Lumperta v Beogradu</i>	V. Uršič
e) <i>Tiskanje Biltema</i>	V. Uršič
f) <i>Projekt seminarja o načrtovanju, pisanju in izvedbi projektov</i>	M. Kužnik

3. *Program športnih dejavnosti* Jovan Kelić in Mirko Detiček

4. Gostovanje umetnikov iz Slovenije

5. Obezbeđivanje sredstava za najam prostorija za rad Društva, druženja i obavljanja drugih delarnosti

6. Pridobitev sredstev za opremanje prostorov

7. Če nekdo hoče prijaviti projekt za katerega obstaja interes članov, naj to stori pisno. Prijava naj vsebuje: ime projekta, vsebino projekta, ime odgovorne osebe, sodelavce na projektu, vsoto potrebno za realizacijo projekta razloženo po točkah, imena ustanov in posameznikov od katerih se sredstva lahko zaprosijo in čas realizacije projekta. Vse predloge je treba vložiti predsedstvu Društva, ki jih bo podrobno obravnavalo. Bilo bi zelo dobro, da se člani vključijo v takšno, organizirano obliko dela.

8. Pridobitev sredstev za angažiranje tehničnega sekretarja.

Glede na to, število članov Društva nenehno narašča in glede na to, tekoče obveznosti, ki so pomembne za sam obstoj Društva, intenzivno naraščajo, predsedstvo meni, da je nujno angažirati eno plačano osebo. Predsedstvo meni, da je to celo najpomembnejša potreba, ki bo pomembno vplivala na obstoj in razvoj Društva.

9. Samostojni projekt Pavla Jovića ob priporočilu Društva - publicistično delo.

Anica Sabo

skromna, glede na to, da okoli 400 članov društva ni plačalo članarine za posamezna leta. Predstavila je podatke o stroških za obdobje od 01.01. do 31.12.2004, gre pa za stroške najema prostorov, finančne storitve, vzdrževanje prostorov, nabavo pisarniškega materiala, fotokopiranje, tiskanje biltena, poštnine, interneta, stroške za organiziranje

srečanj, stroške kulturnega sodelovanja, reprezentace ipd. Finančno Poročilo društva za l. 2004 sprejeto enoglasno.

Poročilo o delu Nadzornega odbora med dvema skupščinama je predstavila gospa Pavla Milovanović, ki je poudarila, da se je delo Društva Slovencev "Sava" v l. 2004 uresničevalo v skladu z zakonom in statutom. Odbor je mnenja, da se je delo

Vse programe so v celoti realizirali zavzeti člani Društva. Vokalni kvartet Sava zaradi objektivnih razlogov (eden od članov služi vojni rok) ni samostojno nastopal, ampak je sodeloval v ostalih projektih. Nosilci projektov so: Vladimir Uršič - Bilten; Bogdan Pišot in Dušanka Tomić - Knjižnica in čitalnica, ter Maja Đukanović in Anica Sabo - pet kulturnih projektov. Pristojnim Ministrstvom je podano točno poročilo o realizaciji projektov (finančno in vsebinsko).

3. Program športnih aktivnosti

Pri realizaciji teh programov, ki so polni pozitivnih dogajanj v Društvu, sta izredno aktivna Jovan Kelić in Mirko Detiček. Žal, pristojna Ministrstva ne financirajo teh projektov. Člani Društva so še posebno hvaležni Ambasadi Republike Slovenije za ustrežljivost in izdajanje viz za potovanja. Te akcije nudijo izredno važno in pomembno možnost pri uresničevanju enotnosti vseh struktur Društva. O obsegu in vsebini vseh aktivnosti lahko preberete v zadnji številki Biltena.

4. Potovanja, katerih namen je obisk sorodnih društev

Realizirana so v obsegu, ki je bil možen v skladu z razpoložljivimi materialnimi sredstvi.

5. Obisk umetnikov iz Slovenije

Na obisku sta bila zbor Revoz in Pihalni orkester iz Novega mesta. To sta bili izredni priložnosti za druženje, izmenjavo izkušenj, predvsem pa priložnost, da člani spoznajo kulturno dediščino Slovenije. Nekateri od najavljenih prihodov umetnikov so preloženi na leto 2005.

6. Zagotovitev sredstev za redno delo Društva

Zelo obsežen in niti najmanj enostaven angažma, v zvezi z zagotovitvijo sredstev za nemoteno delo, je v celoti realiziran.

7. Zagotovitev sredstev za opremo prostorov

Nabavljena so osnovna sredstva za delo: računalnik z ustrežno opremo, telefon, faks in električni klavir (Klavinova v prenosni izvedbi).

8. Vabilo članom Društva za prijavo objektov

Na vabilo je odgovorilo relativno malo članov. Prepričani smo, da bo v prihodnjem obdobju večji odziv članov.

9. Pridobitev sredstev za angažma Tehničnega sekretarja

Z ozirom na to, da število članov Društva nenehno raste, kakor tudi to, da se intenzivno veča obseg tekočih del, pomembni za obstoj Društva, je predsedništvo zelo intenziviralo pridobitev rednega priliva sredstev za plačilo osebe, ki bo opravljala tekoča administrativna in druga dela Društva. Na veliko žalost predsedništva, verjetno pa tudi vseh članov Društva, ta akcija, ki lahko usodno vpliva na njegov obstanek, ni uspela.

Poleg teh aktivnosti je v preteklem letu realizirano:

1. V delo Društva so se aktivno vključili: Ana Nuša Gerden v organizaciji aktivnosti

Društva - sekcija taroka, Alda Čebulj - merjenje krvnega tlaka in sladkorja v krvi, Olivera Ciraj - izdelava programa za oblikovanje baze podatkov in Miloš Aradanin - začetek akcije za izdelavo web predstavitev Društva.

2. Tiskane so članske izkaznice za prijatelje Društva, ki se v vse večjem številu vključujejo v delo Društva.

3. Sprožena je intenzivna akcija za konkretizacijo formiranja Narodnega sveta.

4. Uresničeni so številni kontakti z relevantnimi ministrstvi v Republiki Sloveniji.

5. Prepričani smo, da je sodelovanje Društva z Ambasado Republike Slovenije v Beogradu zelo dobro, v obojestransko zadovoljstvo.

Anica Sabo

Predsedstva uresničevalo v skladu s statutom društva, predvsem pa to, da so stroški narejeni racionalno tj. ekonomično, brez odvečnih izdatkih.

Msgr. Anton Rojc

Poročilo Nadzornega odbora za l. 2005 je sprejeto enoglasno.

Predlog načrta dela društva v l. 2005, ki ga objavljamo v celoti, je predstavila gospa Anica Sabo. Načrt dela za l. 2005 je enoglasno sprejet.

Predlog finančnega načrta dela društva za l. 2005 je predstavila tudi Anica Sabo. Poudarila je, da je treba ohraniti raven sredstev za tekoče poslovanje, nabavo inventarja in opreme za prostore, priskrbeti sredstva za izdajanje "Biltena", kulturne aktivnosti in druge načrtovane namene. Sredstva za uresničevanje načrtov je treba pričakovati na podlagi sprejetih in odobrenih projektov in javnih razpisov, ter od članarine in donacija. Finančni načrt Društva Slovencev "Sava" za l. 2005 je enoglasno sprejet.

Po tem, ko je vljudno pozdravil predsednika skupščine, podpredsednico in sekretarja skupščine, prisotne delegate

Maja Đukanović

Mirko Detiček

in cenjene goste, je član Predsedstva g. Vladimir Uršič začel obrazlagati predlog odločbe o spremembah in dopolnilih Statuta društva pod točko 7 dnevnega reda, čigar besedilo so delegati dobili pred tem, skupaj z gradivom za sejo skupščine. Poudaril je, da gre večinoma za manjša dopolnila, ki se nanašajo na uvajanje stalnih odborov skupščine, o generalnem sekretarju društva, informiranju, biltenu, knjižnici in čitalnici, ter ustanavljanju avdio in videoteke društva. Navedel je, da je med razlogi, s katerimi se je vodilo Predsedstvo ob uvajanju instituta stalnih odborov prizadevanje, da se čim večje število članov aktivno vključi v redno delo društva, oziroma, da se čim večje število članov motivira za prostovoljno delo, ki je nujno za življenje društva. Dodal je, da so različni in številni motivi prihoda v društvo, toda, da se nikoli ne sme pozabiti, da je za življenje društva najpomembnejše ustvarjalstvo in delo na ohranjanju slovenskega jezika in kulturnega izročila, ki naj predstavlja kulturne in umetniške dosežke znotraj

Anica Sabo

Finančno poročilo o poslovanju v letu 2004 "DRUŠTVA ŠAVA", Višegradska 23, Beograd, za potrebe SKUPŠČINE DRUŠTVA

I. UVODNI DEL:

Finančno poročilo o poslovanju za organizacijo "DRUŠTVO SAVA", Beograd, je narejen na podlagi obveznih računovodstvenih poročil (Bilanca stanja in Bilanca uspeha) za obdobje od 01.01.2004. do 31.12.2004.

Knjiženje nastalih dohodkov in stroškov je opravljeno v skladu s predpisi SČG o računovodstvu in mednarodnih računovodstvenih standardih.

Stroški so v bilanci uspeha zbrani v treh celotah:

- poslovni stroški
- finančni stroški
- ostali stroški

Stroški so med obračunskim obdobjem knjiženi v breme ustreznih računov v razredu 5 v celotnem znesku.

II. POROČILO O POSLOVANJU ZA OBDOBJE 01.01.2004 - 31.12.2004

A. DOHODKI:

V preteklem letu je društvo ustvarilo dohodke iz treh izvorov:

1. od donacij
2. od članarin
3. od obresti na denarna sredstva v banki

1. Dohodki ustvarjeni od donacij so nepovratno dobljena denarna sredstva na ime podpore za delo Društva.

V času 01.01 - 31.12.2004 so nepovratno dobljena denarna sredstva od naslednjih donatorjev:

Donatorji doma:

- "GORENJE"	znesek od 62.000,00 dinarjev
- "KRKA"	znesek od 25.000,00 dinarjev
- "NUTRICIA"	znesek od 5.000,00 dinarjev
- "MERCATOR"	znesek od 19.500,00 dinarjev
- "HYUDAI AUTO"	znesek od 6.000,00 dinarjev
- "PETROL"	znesek od 25.000,00 dinarjev
- "JUB TRGOVINA"	znesek od 7.200,00 dinarjev

Donatorji v tujini:

- "MINISTRSTVO ZA ZUN. ZADEVE"	znesek od 375.156,14 dinarjev
- "MINISTRSTVO ZA KULTURO"	znesek od 169.943,94 dinarjev
- "MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT"	znesek od 96.222,54 dinarjev
- "ZVEZA UPOKOJCEV SLOVENIJE"	znesek od 31.689,57 dinarjev

SKUPAJ:

822.712,19 dinarjev

2. Na ime dohodkov od članarin je ustvarjeno 43.000,00 dinarjev.

3. Na ime dohodkov od obresti je ustvarjeno 1.488,11 dinarjev.

B. STROŠKI:

V času 01.01.2004 - 31.12.2004 je Društvo imelo naslednje stroške

- Pisarniški material	19.492,40 dinarjev
- Režijski material	8.690,07 dinarjev
- Strošek taksija	2.390,00 dinarjev
- Strošek poštine	13.770,00 dinarjev
- Strošek fiksnega telefona	21.062,62 dinarjev
- Strošek vozne karte	370,00 dinarjev
- Strošek telefona (kartice)	2.200,00 dinarjev
- Strošek najema	475.952,00 dinarjev
- Strošek amortizacije	9.950,000 dinarjev
- Strošek knjigovodstvenih uslug	31.725,00 dinarjev
- Strošek interneta	1.316,00 dinarjev
- Strošek fotokopiranja	2.704,00 dinarjev
- Strošek tiskanja Biltena	63.900,00 dinarjev
- Strošek tiskanja plakatov	2.520,00 dinarjev
- Strošek najema narodne noše,	4.320,00 dinarjev
- Strošek reprezentance (hrana in pijače)	26.200,00 dinarjev
- Strošek bančne provizije	5.151,00 dinarjev
- Strošek davka na fin. transakcije	1.967,84 dinarjev
- Strošek taksija	375,00 dinarjev
- Strošek takse - Center za boniteto	1.200,00 dinarjev
- Negativne tečajne razlike	2.811,52 dinarjev
- Donacije za šolo jezika	48.809,52 dinarjev

SKUPAJ:

746.876,97 dinarjev

C. OSNOVNA SREDSTVA

V času 01.01.2004 - 31.12.2004 je Društvo nabavilo naslednja osnovna sredstva:

Kovinska omara z vratni	13.290,00 dinarjev
Panasonic fax	15.900,00 dinarjev
Tiskalnik in skener	14.678,86 dinarjev
Računalnik	35.389,20 dinarjev
Yamaha P 60	70.510,00 dinarjev
Obešalniki	6.970,00 dinarjev

SKUPAJ:

156.738,06 dinarjev

D. DENARNA SREDSTVA:

Denarna sredstva Društva se sestojijo od denarnih sredstev na dinarskem in deviznem računu.

Stanje na dinarskem računu pri "Procredit banki" na dan 31.12.2004 znaša 11.567,21 dinarjev.

Stanje na deviznem računu pri "Procredit banki" znaša 432,00 EUR (kar v dinarjih po tečaju na dan 31.12.2004 znaša 34.078,74 dinarjev).

V Beogradu, 15.03.2004

Za "CENZUS"
dip.ecc. SPASIĆ MILICA

Finančni načrt za leto 2005

I STROŠKI

A. TEKOČE POSLOVANJE

	DIN	SIT
1) Najem prostorov		
a) Za pisarno	172.800,00	514.080,00
b) Za enkrat tedensko druženje članov	83.200,00	247.520,00
c) Dvorana za letno skupčino	24.000,00	71.400,00
2) Ogrevanje, električna in ostalo	101.760,00	302.736,00
3) Telefon	48.000,00	142.800,00
4) Obiski društvom Slovencev v SCG	35.000,00	104.125,00
5) Pisarniški material	40.000,00	164.000,00
6) Čistilka	8.000,00	23.000,00
7) Čistila in higienski pripomočki	30.000,00	89.250,00
	<u>542.760,00</u>	<u>1.659.711,00</u>

B. STOŠKI ZA NABAVE INVENTARJA

1) Sto za kompjuter	14.600,00	43.435,00
2) TV sprejemnik, DVD in video-recorder	52.400,00	157.200,00
3) Pisarniška omara	16.000,00	47.600,00
	<u>83.000,00</u>	<u>248.235,00</u>

C. REDNO DELOVANJE KNJIŽNICE IN ČITALNICE

1) Nabava knjig	40.000,00	119.000,00
2) Nabava knjižne omare	75.380,00	224.225,50
	<u>115.380,00</u>	<u>343.225,50</u>

D. BILTEN (ZA 4 ŠTEVILKE)

1) Grafično oblikovanje in tisk	159.120,00	498.920,00
2) Poština	9.180,00	28.783,00
	<u>168.300,00</u>	<u>527.703,00</u>

E. PROSLAVA DNEVA DRUŠTVA

1) Najem prostora	12.000,00	37.560,00
2) Stroški reprezentacije	10.000,00	31.300,00
	<u>22.000,00</u>	<u>68.860,00</u>

F. TEHNIČNI SEKRETAR

1) Bruto osebni dohodek za eni leto	205.440,00	611.184,00
-------------------------------------	------------	------------

G. PROJEKT SEMINARJA O NAČRTOVANJU, PISANJU IN IZVEDBI PROJEKTOV

1) Namestitev: 2 nočitvi x 16 oseb x 4.720,00 din	75.520,00	236.377,50
2) Prehrana za udeležence za 3 dni 18 oseb x 1.500,00 din x 3 dni	81.000,00	253.530,00
3) Stroški prevoza za udeležence iz Srbije	14.000,00	43.820,00
4) Stroški programa (predavatelji, gradivo)	24.000,00	75.120,00
5) Sprotni stroški	8.000,00	25.040,00
	<u>202.520,00</u>	<u>633.887,50</u>

VSE SKUPAJ POD A + B + C + D + E + F + G

	<u>1.339.400,00</u>	<u>4.092.807,00</u>
--	---------------------	---------------------

II STROŠKI ZAKULTURNE DEJAVNOSTI

a) Avdio in videoteka Društva "Sava"

1) TV sprejemnik	38.250,00	119.930,00
2) DVD predvajalnik	7.650,00	23.986,00
3) VHS predvajalnik	6.502,00	20.388,00
4) TV mizica na Ipleskih	11.475,00	35.979,00
5) Ormara za shranjanje CD, DVD in VHS nosilcev	10.327,00	32.381,00
6) Nabava novega avdio in video materiala	15.300,00	47.972,00
	<u>89.504,00</u>	<u>280.636,00</u>

b) Mladi Slovenski pisatelji v Beogradu

1) Potni stroški za 5 oseb	27.540,00	143.916,00
2) Prenosišče 5 x 5.355,00	26.775,00	83.951,00
3) Najem dvorane	15.300,00	47.972,00
4) Honorar pisateljem 5 x 3.825,00	19.125,00	59.965,00
	<u>88.740,00</u>	<u>335.804,00</u>

c) Prešernov dan 2005

1) Najem prostorov	15.000,00	47.032,00
2) Najem kostumov	5.000,00	15.677,00
3) Scenografija	5.000,00	15.677,00
4) Tiskanje programov	2.000,00	6.271,00
5) Fotokopiranje materialov	3.000,00	9.407,00
	<u>30.000,00</u>	<u>94.063,00</u>

d) Koncertno gostovanje Igorja Lumperta

1) Najem koncertne dvorane SKC	38.500,00	120.505,00
2) Tisk plakatov, vabil in koncertnih programov	15.000,00	47.032,00
3) Lahki obrok za ansambel	15.000,00	47.032,00
	<u>68.500,00</u>	<u>214.569,00</u>

Sve skupaj a + b + c + d

	<u>276.744,00</u>	<u>925.072,00</u>
--	-------------------	-------------------

SKUPAJ ZBRANO I + II

	<u>1.616.144,00</u>	<u>5.017.879,00</u>
--	---------------------	---------------------

skupnosti, ki istočasno podpirajo ohranjanje in okrepitev nacionalne in kulturne identitete. Odločba o spremembah in dopolnilih Statuta Društva Slovencev "SAVA" v Beogradu je sprejeta enoglasno.

Član Predsedstva društva g. Vladimir Uršič je potem nadaljeval s pojasnilom točke 8 dnevnega reda in je navedel, da gre samo za manjše dopolnilo besedila poslovnika v zvezi z uvajanjem stalnih skupščinskih odborov. Odločba o spremembah in dopolnilih Poslovnika skupščine je sprejeta enoglasno.

Poročilo po točki 9 dnevnega reda je dal podpredsednik, g. Slobodan Jakoš, ki je poročal, da je od prejšnje seje do te vpisano 192 novih članov. Društvo danes šteje skupaj 850 rednih članov. Predsedstvo društva je predlagalo, da skupščina verificira sprejem novih članov društva. Skupščina je verificirala sprejem novih članov društva zaključno z zaporedno številko 850.

Vladimir Uršič

Slobodan Jakoš je nadaljeval z obvestilom, da okoli 400 članov ni plačalo članarine za posamezna leta. Glede na to, da je to dohodek društva, iz katerega se financirata najem prostorov in redno delovanje društva, meni, da bi bilo treba resneje ukrepati v cilju zbiranja članarine. Predsedstvo predlaga, da se višina letne članarine za l. 2005 vskladi s protivrednostjo 5,00 € na znesek od 400,00 dinara. Skupščina je enoglasno določila višino članarine za l. 2005 za redne člane društva v letnek znesku od 400,00 dinara.

Po točki 11 dnevnega reda je predsednik skupščine, g. Vladimir Žnidarčič, seznanil prisotne z zahtevo gospe Jožice Jožić, da odstopi z dolžnosti sekretarja društva.

Predsednica društva, gospa Anica Sabo, je zaradi tega izrazila obžalovanje in poudarila, da je ga. Jožica to delo opravljala zavestno skozi vsa tri prejšnja. Sprejela je osebne razloge gospe Jozić in se ji zahvalila na dosedanjem delu in angažiranju v društvu. Predsednik skupščine se je tudi zahvalil gospe Jozić na delu in angažiranju od začetka dela društva.

Gospa Jožica Jozić se je v svojem nagovoru zahvalila predsedniku skupščine i predsednici društva na izkazanem zaupanju, posebno pa g. Jožetu Hauptmanu, ki je od utemeljevanja vedno pomagal društvu in omogočil njegovo delo na samem začetku obstoja. Upam, da se bodo v prihodnosti pogoji za delo društva izboljšali in da se bodo uresničili obiski starejših članov. Skupščina je razrešila gospo Jožico Jozić dolžnosti sekretarja društva na lastno zahtevo.

Predsedstvo društva je po točki 12 dnevnega reda predlagalo, da se na dolžnost generalnega sekretarja društva imenuje Slavjanka-Sanja Milatović dipl. pravnica, ki se je prostovoljno vključila v delo društva, redno bila nas sestankih Predsedstva in prihajala na petkova srečanja. Pokazala je pripravljenost in smisel za delo v društvu. Skupščina je enoglasno sprejela odločbo o imenovanju Slavjanke Milatović za generalnega sekretarja Društva Slovencev "Sava" v Beogradu.

Pod točko ostalo se je za besedo javil g. Mirko Detiček, ki se je pohvalno izrazil o spremembah in dopolnilih statuta, ter poudaril, da se bo z ustvarjanjem stalnih odborov večje število članov lahko vključilo v njihovo delo, Predsedstvo pa se bo do določene mere razbremenilo različnih dodatnih del. Meni, da bi bilo treba izpopolniti petkova srečanja, da bi le-ta bila bolj

POROČILO O DELU DOPOLNILNEGA

Udejanjanje pouka:

Dopolnilni pouk slovenščine se v šolskem letu 2003/04 in 2004/05 udejanja v prostorih v ul. Višegradska 23. Najem učilnice plačuje Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, zdaj Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo Republike Slovenije. Pouk obiskuje več kot 40 cicibanov, najstnikov in študentov. Pouk vodi dr. Maja Đukanović, profesorica slovenščine.

Organizacija pouka:

Dopolnilni pouk slovenščine je organiziran v štirih skupinah:

1. cicibani - zaradi razlik v letih in znanju 12-ih cicibanov, profesorici pomagajo študentke, ki sicer obiskujejo pouk v prevajalski skupini. To so: Jelena Rašić, Slavica Boštjančič, Dina Tomić, Ana Marija Vojinović in Irena Kužnik.
2. najstniki-začetniki: pouk vodita Jelena Rašić in Dina Tomić, po napotkih Maje Đukanović
3. najstniki-nadaljevalci: pouk imajo vzporedno z najstniki-začetniki, zaradi šolskih obveznosti ga je možno organizirati samo ob sobotah popoldan.
4. prevajalci: pouk se udejanja ob sredah 18-20h.

Cilj pouka:

Poučevanje in izpopolnjevanje znanja knjižnega slovenskega jezika na vseh ravneh. Spoznavanje in sprejemanje slovenskih posebnosti - praznikov, običajev ipd. Seznanjanje s slovensko terminologijo in področji pouka, s katerimi v domačih šolah učenci nimajo stika.

Posebnosti:

- Cicibani: učenje in usvajanje slovenskega knjižnega jezika; slovenske pesmice in poštevanke; značilni prazniki; razlike in podobnosti med dvema kulturama.
- Najstniki: izpopolnjevanje slovničnih znanj; slovenski pisatelji; slovensko ljudsko izročilo; usposabljanje za samostojno nastopanje.
- Prevajalci: podrobno poznavanje slovenske slovnice in pravopisa; seznanjanje z jezikovnimi priročniki; prevajanje strokovnih in leposlovnih besedil; podrobno poznavanje slovenske kulture.

Poročilo o delu knjižnice in čitalnice v letu 2004

Za potrebe knjižnice je izmed načrtovanih naročil opreme, knjig in pohištva uresničen samo nakup skupnega računalnika za skupne potrebe društva in knjižnice.

Lastnik društvenih prostorov nam je dovolil uporabo omare za pohranu celotnega inventarja knjižnice. Vse do sedaj prispele knjige so darilo posameznih članov društva, NUK, časopisa "Dnevnik" in založbe "Klett" iz Beograda. Knjižni fond sedaj opsega okrog 500 monografskih publikacij; nekaj muzičkih CD-ejev, jezikovnih kaset in nekaj video kaset.

Sedaj se ukvarjamo z vnosom podatkov o knjigah v inventarsko knjigo z izdelavo listnega abecednega kataloga monografskih publikacija in izdelavo seznama knjig po avtorjih in naslovih.

Knjižnica je začela z izposojanjem knjig uporabnikom - članom društva. Knjige izposojamo ob sredah in petkih, ko dela šola slovenskega jezika in ob rednih sestankih društva.

Trenutno je največji problem zmanjkanje prostora za prihrano knjig, ker pričakujemo nadaljno pridobivanje knjig s strani darovalcev. Zato smo sklenili, da bo zaenkrat izbira knjig selektivna.

Bogdan Pišot

POUKA SLOVENŠČINE ZA LETO 2004

Štipendije:

Na poletni šoli za otroke so v Novem mestu julija 2004 bili:

1. Marko Pandurov
2. Miljana Kljun
3. Marija Družijanič
4. Adriana Sabo
5. Irena Jakoš

Prejeli so štipendije MŠZŠ RS ter slovenskih podjetij.

Tabor za slovenske otroke v Beli Krajini je obiskal

- Marko Pandurov

Poletne šole v Portorožu se je udeležil:

- Strahinja Cvijanović (štipendija Ministrstva za kulturo RS)

Seminarija slovenskega jezika, literature in kulture se je udeležila:

- Jelena Rašić (štipendija Ministrstva za kulturo RS)

Seminar za prostovoljno delo:

- Marko Kužnik
- Uroš Ivanovski

Društvo ni prejelo štipendij za Poletno šolo v Ljubljani.

Dodatne aktivnosti:

- nastopanje na vseh prireditvah Društva:
  - o Pomlad v Društvu Sava
  - o Jesen v Društvu Sava
  - o Martinovanje
  - o Miklavž
  - o Prešernov dan
- obisk slovenskih gledaliških in filmskih predstav v Beogradu, na lastne stroške
- obisk Dragice Motik z Zavoda za šolstvo RS, februarja 2005

Sodelovanje z Društvom Sava:

Izredno dobro! Učenci šole so pomagali, da se mnogi starši in sorodniki aktivno vključijo v delo Društva. Na izjemno dober in učinkovit način uresničujejo temeljni cilj obstoja Društva - povezovanje dveh narodov ter vzpodbujanje medsebojne strpnosti.

Maja Đukanović
učiteljica dopolnilnega pouka slovenščine

kakovostna, ter to, da bi bilo treba določiti enega člana Predsedstva, ki bi bil vez med Predsedstvom in stalnimi odbori in bi koordiniral sodelavo med njimi. Predlagal je, da se del sredstev od članarine in donacij nameni tudi drugim aktivnostim društva, potem, da se predstavitve različnih aktivnosti v Biltenu bolj enakomerno razporedijo, ter da se foto in video gradivo s planinskih pohodov v Slovenijo uvrstijo v videoteko društva. Potem se je za besedo javil g. Dušan Mešič z vprašanjem, ali v društvu obstaja evidenca nezaposlenih članov, ter ali bi se za te osebe lahko priskrbelo sredstva iz Slovenije. Na to vprašanje je odgovorila predsednica društva, gospa Anica Sabo, rekoč, da take evidence ni, oz. da društvo ni registrirano za tako dejavnost. Predsednik skupščine je seznanil prisotne z idejo o formiranju

zveze slovenskih združenj, s čimer bi se pospešilo sodelovanje in razumevanje med narodi na tem področju. Skupščina je potem prinesla sklep, da so diskusije zanimive in da je konkretne predloge treba dostaviti Predsedstvu društva na obravnavo.

Predsednik skupščine je na koncu izrekel polno priznanje dleu Predsedstva društva in se zahvalil članom skupščine ter gostom na prisotnosti in sodelovanju v delu IV. redne skupščine Društva Slovencev "Sava" v Beogradu, objavil, da je zasedanje skupščine zaključeno, ter povabil prisotne na koktel in druženje.

Vladimir Uršič, mlajši

Vljudno prosimo vse člane, ki niso priložili potrebne dokumentacije ali niso plačali članarine za leto 2003, 2004 in 2005, da to storijo najpozneje do 30. julija 2005.

PETKOVI VEČERI V DRUŠTVU SAVA

Od trenutka ustanovitve Društva, so petkovi večeri zavzeli posebno mesto v njegovem življenju. V prvem letu obstoja Društvo ni imelo sredstev, da bi najelo prostore, toda predsedstvo je takoj vztrajalo pri jasnem stališču, da je srečevanje in druženje članova absolutna prioriteta.

Prioriteta med nalogami tistih, ki Društvo vodijo, je bilo iskanje koticke, v katerem bi se člani, vsaj občasno, sestajali in spregovorili v materinščini ter zapeli kako zanano pesem, ki jo pomnejo iz otroštva. Jože Hauptman, ki je pomembno prispeval k ustanovitvi Društva in ki nenehno pomaga v njegovem razvoju, je prijazno in z razumevanjem odstopil del prostorov v katerih biva za delo in druženje, brez kakršne koli finančne nadoknade. Zahvaljujoč temu, je predsedstvo imelo možnost, da določi petek zvečer kot čas v katerem se Slovenci, zbrani v Društvu Sava, njihovi prijatelji in gostje, lahko v miru sestanejo.

Začelo se je skromno, v majhenm prostoru. Na druženjih je redno bilo prisotno vodstvo Društva, tisti, ki so sodelovali v njegovi ustanovitvi, toda vedno več je bilo tudi novih članov. Od približno trideset ljudi, zbranih v iniciativnem odboru in ustanovitveni skupščini, je Društvo v preteklih štirih letih zraslo v populacijo, ki šteje blizu devetsto rednih članovov ter okoli sto tistih, ki so se mu pridružili kot prijatelji in simpatizerji. Lahko rečemo, da so druženja ob petkih zelo veliko prispevala k obstoju in razvoju Društva.

Danes, štiri leta po ustanovitvi, v stavbi Višegradske 23, kjer ima Društvo najete prostore, se še vedno vsak petek zbirajo člani. Veliko jih prihaja redno in petkov večer preživi ob pogovoru, pesmi in druženju. Prihajajo tudi novi člani. Zmedeni, v veliki stavbi iščejo Slovence in verjamejo, da so prišli med prijatelje.

Po že ustaljeni navadi, ki počasi prehaja v tradicijo, je za mnoge petek dan namenjen Društvu in druženju. V zgodnjih večernih urah, od 18 do 20h, se tu lahko sliši pogovor in pesem. Člani se informirajo o najnovejših dogodkih in se menijo o možnih dejavnostih. Posebno so aktivni tisti, ki radi hodijo na izlete, o katerih se potem dolgo govori, se povzemajo vtisi, doživetja in različne anekdote.

V tem času se v prostorih lahko nauči tarok. Za mizo, prekrito z zelenim prtom, skupina zaljubljenecv v tarok pasionirano igra, in vedno večje število je tudi tistih, ki iz koticčka spremljajo nepredvidljive obrte te čudežne igre. Za sosednjo mizo, toda prekrito z belim prtom, se lahko izmeri pritisk ali nivo sladkorja v krvi.

Petek zvečer je obenem tudi edini dan, ko se lahko dobijo informacije v zvezi s pristopanjem k Društvu.

Prostori Društva so ob petkih vedno polni. Takrat je najeta tudi večja dvorana, v kateri se lahko vsi prijetno počutimo. Vseeno je v vseh stalno prisotna želja, da bi si omislili še boljše in še bolj vsebinske oblike druženja.

Lahko se sliši tudi kakšna stroga beseda, namenjena predsedstvu, zato ker ni drugačnih oblik druženja. Želja, da bi obstajal klub, v katerem bi se podobna druženja lahko pogosteje organizirala, je v nas prisotna od prvega dne. Toda, dajmo vsi skupaj premisliti. Pred štirimi leti, ni bilo ničesar. S prizadevanjem določenega števila ljudi so ustvarjeni pogoji, da se Društvo ustanovi in začne z delom. Zahvaljujoč temu, sedaj v Beogradu obstaja koticček, kjer lahko vsaj občasno imamo občutek, da smo navezani na deželo iz katere prihajajo naši predniki. Vsekakor je vedno lahko in mora biti več in bolje. Ampak za to, morajo vsi člani vložiti veliko potrpežljivosti, ter nesebičnega, prostovoljnega angažiranja.

Anica Sabo

POMLAD V DRUŠTVU SAVA

KONCERT ŽENSKEGA PEVSKEGA ZBORA JASMIN IZ NOVEGA MESTA

S prelepo pesmijo *Pomlad*, Matije Tomca, s katero je ženski pevski zbor *Jasmin* iz Novega mesta zaključil svoj večerni koncert, je simbolično podčrtan aktualni trenutek v Društvu Sava. Ob poslušanju kristalno čistih glasov in nadahnjene interpretacije, so se mnogi spomnili, da je pred štirimi leti, ravno v teh majskih dnevih, ustanovljeno društvo Sava. Dokler je v Katedrali *Blažene Djevice Marije* na Neimarju potekal koncert, so *Maj*, *Pomlad*, *Jasmin*, prebujali različne prijetne občutke pri vseh, ki so se zbrali, da bi bili navzoči ob tem izjemnem dogodku.

V organizaciji Društva, s pomočjo gospoda Andreja Klobučarja (Krka d.d.

Predstavnitvo Beograd), je ženski pevski zbor *Jasmin* iz Novega mesta, ki ga vodi gospa Marijana Dobovšek, članom Društva omogočil večer izpolnjen z bogatimi in zelo raznovrstnimi vsebinami. Na programu so se najprej vrstila dela umetniške glasbe *Crux ave benedicta* (Emile Anjou), *Cantate Domino* (Giuseppe Ottavio Pitoni), *Ave Maria* (Jakob Arcadelt), *Jezus i ajdovska deklica* (Pavle Merku), *Dekletom* (Radovan Gobec), *Gondilirjeva pesem* (Fran Gerbič), *Večerni ave* (Anton Foerster). Sledile so obdelave narodnih pesmi, *Lepo moje ravno polje*, *Venci beli*, *Lastovki v slovo*, *Tam na vrtni gredi*, *Rasti, rožmarin*, ki so jih ustvarili slovenski skladatelji (Rado Simoniti, Slavko Mihelčič, Jože Leskovar).

Del programa namenjen narodnim pesmim je v prisotnih prebudil najrazličnejše spomine. Veza z rojstnim krajem, ki jo je pesem prebudila, je bila tako močna, da se je v očeh posameznikov zaiskrila tudi marsikatera solzica. Večer je zaključen s pesmimi *Zato sem noro te ljubil* (Jože Privšek) in *Pomlad* (Matija Tomc), na veselje vseh pa je zbor ustregel

dolgemu aplavzu in zapel še nekaj melodij.

V interpretaciji pevskega zbor *Jasmin* so mnoge znane skladbe zazvenele v novi podobi, nekatere pa, ki so se mogoče slišale prvič, so pokazale živahnost glasbenega izraza, ki v sebi nosi slovenska narodna pesem. Posebno je bilo zanimivo slišati stvaritve slovenskih skladateljev. Vodene s sigurno roko Marijane Dobovšek, so članice zbor z izniansirano interpretacijo vsake skladbe dale pomemben prispevek njihovemu pravilnemu razumevanju.

Zračni zvok sopranov, sonorna barva altov in sigurna intonacija, so lastnosti, ki krasijo ta ansambl. V dirigentki so prisotni odkrili izvrstno poznavalko zborovskega zvoka.

Po koncertu so članice zbor, s člani društva Sava in vsemi, ki so bili na tem dogodku, ostale v večurnem druženju. Pesmi in pogovoru ni bilo konca. Vsi prisotni so lahko občutili željo gostov, da tistim, ki so kdo ve kdaj in kdo ve zakaj odšli iz Slovenije, podarijo prijetne trenutke spomina na rojstni kraj.

Anica Sabo

SLOVENSKE NARODNE JEDI

Predstavljamo slovenske narodne jedi, ki so po etnoloških virih in podatkih sestavni del materialne kulture slovenskega naroda oz. del naše kulturne dediščine. Po nastanku, pomenu in značilnostih, te jedi razlikujemo od danes, pogojno povedano, splošno bolj znanih sodobnih receptov meščanske in internacionalne kuhinje. Neredko so posamezne narodne jedi nastale v zvezi z različnimi ljudskimi običaji in praznovanji. Jedi bodo predstavljene po slovenskih pokrajinah kjer so nastale, kadar je o tem dovolj gotovih krajevnih virov. Prizadevali si bomo v vsakem primeru slediti avtentičnosti receptov, čeprav posamezni tudi ne bi bili popolnoma v skladu s sodobnim zahtevom zdrave prehrane.

ŠTRUKLJI

Štruklji so stara slovenska jed znana tudi izven meja kot "slovenski štruklji". Pripravljajo se iz belega vlečnega testa, z različnimi nadevi, kuhani ali pečeni. Prav tako so tudi iz vzhajanelega belega testa, ajdovega ali krompirjevega testa. Včasih so morali biti na mizi ob vseh družinskih in drugih praznikih, obvezno pa ob večjih poljedelskih del in ob nedeljah. Štrukelji so le tanjše zviti štruklji, narezani na koščke. V novejših časih se je za pečene štruklje udomačilo ime zvitek oz. zavitek, čeprav je naziv štruklji bolj izviren.

Vlečno testo za štruklje

Sestavine: 1/2 kg mehke moke, 1 do 2 jajci, 1 do 2 žlici olja, sol, malo limoninega soka ali kisa, mlačna voda, maščoba za mazanje hlebčkov.

Vse sestavine dobro pognetemo, da je testo prožno in se loči od posode in rok. Potem testo razdelimo na hlebčke; vsak hlebček dobro pognetemo, ga namažemo z oljem da se na vrhu ne naredi skorjica in damo na pomokano desko ali v skledo počivati, ter pokrijemo. Počivajo naj 1/2 ure ali pa tudi več. Posamezen hlebček nato na pomokanem prtu le prav malo razvaljamo. Gnesti ga ne smemo več, ker se potem testo slabo vleče. Namažemo ga z oljem ali s kako drugo raztopljeno maščobo. Testo razvlečemo z rokami in si pri tem pomagamo s hrbtom roke, da s prsti ne prebodemo testa. Zvlečeno testo namažemo z nadevom in zvijemo. Še prej pa porežemo debele robove. Zvijati moramo tako, da se plasti testa lepo uležejo druga ob drugo in ni vmes zračnih lukenj. Če pa se le naredijo, jih prebodemo z iglo. Naprej ravnamo, kot zahtevajo posamezni recepti.

Namesto tega lahko uporabimo 1/2 kg tenkega suhega testa ("kore").

Skutni štruklji in štrukeljci, kuhani

Nadev: 1/2 kg skute, 10 dkg masla ali margarine, 2 rumenjaka, 1 dl smetane, po potrebi zdrob ali drobtine, sneg iz beljakov, 10 do 15 dkg sladkorja za sladke štruklje, 10 dkg masla in 2 žlici drobtin za zabelo. Nadev naredimo tako da skuto pretlačimo, dodamo z maščobo umešana rumenjaka, smetano in nazadnje sneg. Pri redki smetani nadev nekoliko zgostimo z zdrobom ali drobtinami. Za sladke štruklje nadev osladkamo.

Razvlečeno testo, pripravljeno po receptu za vlečno testo z začetka priloge, ki mu porežemo debele robove, namažemo z nadevom; če je nadev bolj redek, ga potresemo še z drobtinami ali zdrobom in zvijemo v klobaso. Zvitek prevalemo na ožet, z drobtinami potresen prt, povežemo z vrstico in počasi kuhamo v slanem kropu 1/2 ure. Kuhane štruklje pustimo na mizi nekaj minut, nato jih odvijemo, zrežemo na rezine in zabelimo s prepraženimi drobtinami. Slane skutne

Maksim Gaspari Vesela Aleluja

štruklje ponudimo kot samo-stojno jed s solato kot prilogo k mesu, raznim juham (fižolovi, grahovi), pa tudi kot začetno jed. S sladkimi postrežemo kot s sladico.

Štrukeljce, ki jih uporabimo kot vložek za juho, narežemo z lesenim nožem v vrelo juho na 2 do 3 cm dolge kose, ki naj vro 10 minut. Lahko jih pa narežemo na približno 10 cm dolge kose ter skuhamo v slanem kropu in potem razrežemo na rezine.

Skutni štruklji, pečeni

Naredimo jih kot kuhane štruklje, le v nadev dodamo malo več maščobe. Polovico maščobe vmešamo, z drugo polovico pa poškopimo razprostrto testo. Testo namažemo z nadevom le do polovice, ostanek samo pomastimo, da se lepo lista, ko je pečeno. Pečen štrukelj vedno sladkamo. Nadevu lahko dodamo še nekaj rozin. Če želimo mehko skorjico, štruklje med pečenjem poškopimo z mlekom.

Zelenjača ali zelenjak

Naredimo ga kot skutne štruklje, le da nadevu primešamo □ kg sesekljane surove špinače.

Ajdovi štruklji z orehi, kuhani

Testo: 3/4 kg ajdove moke, 3/4 do 1 l slanega kropa, nekaj žlic pšenične moke, za zabelo ocvirki ali maslo in pest drobtin

Nadev: 40 dkg sesekljanih ali zmletih orehov, 1 jajce, 5 žlic smetane, klinčki, cimet, 1 pest drobtin

Moko poparimo, s kühalnico zmešamo in stresemo na desko ali prt, ki ga prej dobro potresemo s pšenično moko. Testo razvaljamo za nožev rob na debelo, namažemo z nadevom in zvijemo. Zvitek zavijemo v ožet, z drobtinami dobro potresen prt in kuhamo 1/2 ure v slanem kropu. Rezine zabelimo z drobtinami, ali ocvirki.

Ajdovi štruklji s skuto, kuhani

Testo naredimo kot v prejšnjem receptu, le z nadevom iz 1 kg skute, 2 jajc, 4 do 5 žlic smetane, po potrebi drobtine. Za zabelo 5 dkg masla in drobtine.

Jadranka Karan Uršič

SLOVENSKE LJUDSKE PESMI

Kje so tiste stezice

Kje so ti - ste ste - zi - ce, k'so vča - sih bi - le? Zdaj pa
 ra - ste gr - mo - vje in ze - le - ne tra - ve, zdaj pa ve.

Bom grmovje posekal,
 travico požel,
 bom naredil stezice,
 k'so včasih bile.

Pa najlepša stezica,
 je zmeraj le ta,
 k'tera pelje do hiš'ce,
 kjer so mam'ca (očka) doma.

© 2004 Vladimir Uršič

JEZIKOVNI KOTIČEK

Jezik, jezika, jeziku, jezik, jeziku, z jezikom...

*Dva jezika, dveh jezikov, dvema jezikoma, dva jezika, dveh jezikih,
 z dvema jezikoma*

*Trije jeziki, treh jezikov, trem jezikom, tri jezika, treh jezikih, s
 tremi jeziki*

Skratka: jezikovni kotiček

Da bi izboljšali svoje znanje jezika in popestrili besedni zaklad, moramo čim več brati. Bliža se čas počitnic, zato vam od srca priporočam, da namesto v televizor, ali računalniški zaslon, včasih pogledate tudi v kako knjigo, s področja, ki vas zanima.

Starinske police v knjižnici društva Sava skrivajo precejšnji knjižni zaklad. Na njih najdete tudi povsem nove, sodobne izdaje, iz katerih se boste seznanili s sodobnim slovenskim leposlovjem. Tistim, ki se jim knjige zdijo predebele, sona voljo tudi kupi različnih slovenskih časopisov z različno tematiko.

Če imate možnost naročiti se na kakšne časopis, odraslim priporočam Geo, najstnikom Pil in Pil plus, malčkom pa nepozabna Ciciban in Cicido. Vsi ti časopisi izhajajo pri Mladinski knjigi. Za Slovence v tujini je nadvse zanimiva in cenovno dostopna prenovljena revija Slovenija.svet, iz katere boste izvedeli marsikaj zanimivega iz slovenske kulture, tekočih dogajanj, jezikovnih nasvetov, nasvetov za branje ter o življenju naših rojakov po svetu.

V prostorih društva so na voljo tudi vabila za sodelovanje v Knjižnem kvizu. Letos tema zajema Notranjsko. Zanimiva vprašanja vas popeljejo skozi različne kraje in različna knjižna dela. Namenjena so osnovnošolcem in srednješolcem, za pravilne odgovore pa se dobijo nagrade.

Preizkusite svojo slovenščino, poglobite se v knjižno besedilo, malčkom pa omogočite dostop do revij, ki bi jim bile zanimive.

Maja Đukanović

MOŽNOSTI UČENJA
SLOVENŠČINE

Otroci stari 7-17 let se letos lahko udeležijo Poletne šole v Tolminu. Pouk organizira Zavod za šolstvo R Slovenije ter Ministrstvo za šolstvo in šport. Poletna šola bo potekala v prvih dveh tednih avgusta.

Najstniki (12-17 let) se bodo slovenščine učili tudi na tečaju Vesela šola slovenščine na Taboru slovenskih otrok, ki bo letos v začetku avgusta na Debelem rtiču. Tabor organizira Vseslovenski kongres.

Za starejše od 17 let obstaja Poletna šola v Ljubljani ter Seminar slovenskega jezika, literature in kulture na Filozofski fakulteti v Ljubljani, na morju pa tečaj Halo, tukaj slovenski Mediteran v Portorožu.

Septembra z delom nadaljuje dopolnilni pouk slovenščine v Društvu Slovencev Sava. Za vse informacije pišite na majad@zucnet.yu, ali pa kličite na 063 832 88 32. Pouk je namenjen samo otrokom in mladim, ki so člani Društva "Sava". Dogovor o urniku, skupinah in nadaljnjem delu dopolnilnega pouka bo v soboto, 10. septembra ob 18h v prostorih Društva v Višegradski 23.

OBISK Z ZAVODA ZA ŠOLSTVO SLOVENIJE

Čeprav smo nenehno v vrvežu in obkroženi z gručo otrok, se učitelji tujih jezikov v strokovnem smislu pogosto počutimo osamljene. Predvideni učni načrt moramo sami prilagoditi pisanim skupinam, sami moramo zbrati gradiva za pouk, sami se moramo odločiti kaj, kako in koliko predvidenega gradiva je treba predstaviti malčkom. Zato se veselimo obiska kolegov, predvsem pa kolegov, ki tako skrbno spremljajo naše delo in nam

dajejo ogromno strokovno podporo, kot to počne Dragica Motik, višja svetovalka na Zavodu za šolstvo Republike Slovenije.

Dragica Motik, ki je tudi sama vrsto let poučevala v tujini, skrbno in z veliko razumevanja usmerja delo učiteljev dopolnilnega pouka po svetu. Različna struktura otrok, različni učni načrti v tujih šolah, različne navade in predpisi v tujini močno vplivajo na organizacijo

dopolnilnega pouka slovenščine, ki se običajno udejanja v okviru društev Slovencev. Februarja 2005 smo predstavili, kako v Beogradu poteka delo s cicibani in najstniki nadaljevalci.

Skupina 12 cicibanov je na uro prišla našejmljena, saj smo ta teden praznovali pust. Cela ura je bila v zvezi s pustom, praznikom, ki ga v beograjskih šolah ne praznujemo in je zanje slovenska posebnost. Skritim za pustnimi šemami, je otrokom tudi beseda lažje tekla. Kdor pozna naše najstnike ve, da tudi njim beseda teče, za kar ne potrebujejo nobenih šem. Ker so gospo Motik že poznali iz Poletne šole, smo se sproščeno pogovorili o različnih možnostih učenja jezika in poznavanju slovenske kulture.

Ob tej priložnosti se Zavodu za šolstvo in Ministrstvu za šolstvo in šport toplo zahvaljujemo za učbenike, ki jih je Dragica Motik podarila šolarjem! V tako lepe, pisane vadnice učenci radi pišejo in jih z veseljem berejo.

Dopolnilni pouk slovenščine se tudi v Beogradu, tako kot večinoma v tujini, za otroke organizira ob sobotah, ko je najmanj drugih šolskih obveznosti. Za njegovo dobro delovanje se predvsem zahvaljujem staršem, ki vztrajno in z veliko razumevanja vodijo otroke v prostore Društva in svoj prosti čas prilagajajo izobrazbi svojih malčkov. Upam, da bomo tudi v naslednjem šolskem letu sodelovali tako dobro kot doslej in da se bomo veselili še kakega obiska iz Slovenije!

Maja Đukanović

MOJČKE IN KEKCI

MALA SLIKOVNA KRŽANKA

Spoštovani!

Nagovarjam tiste, ki iz kakršnegakoli razloga še niso plačali članarine. Mislim, da ni potrebno posebej govoriti kaj materialna sredstva pomenijo za obstoj Društva. Predsedništvo si maksimalno prizadeva, da ta sredstva priskrbi z različnih strani. Seveda se ni realno vedno zanašati samo na nekoga drugega. Moramo tudi sami narediti vse, kar je v naši moči, da društvo, ki mu pripadamo, obstane. Zato vas najprijazneje prosim, da neizogibno in v najkrajšem roku plačate svoje dolgove.

Hvala za sodelovanje,
prisrčnovaša predsednica
Anica Sabo

ČE ŠTUDENT NA RAJŽO GRE....

V okviru dopolnilnega pouka slovenščine, kot veste, obstaja tudi prevajalska skupina. V njej se nas je zbralo tudi nekaj študentk s Filološke fakultete, ki smo istočasno tudi članice Društva Sava. Slovenščine se, torej, učimo dvojno - na fakulteti in v društvu.

Ob prvomajskih praznikih se nam je, ob podpori Filozofske fakultete iz Ljubljane, uresničila želja, da bi obiskali Slovenijo. Na ekskurzijo smo se skrbno pripravili. Vsak izmed nas je dobil nalogo, kateri del Ljubljane bo predstavil. Pogoja sta bila dva: moralo je biti v lepi slovenščini in zanimivo! Tako zdaj vemo veliko več o Prešernovem spomeniku in trgu, o ljubljanskih mostovih, stari Ljubljani, Robbovem vodnjaku, Magistratu, tržnici, ljubljanskem zmaju, po strmih srednjeveških ulicah pa smo prisopihali tudi na ljubljanski grad.

Podjetje Sava Tyres nam je omogočilo obisk svoje tovarne, kjer smo izvedeli nekaj o statusu slovenščine v mednarodnih kompanijah, seznanili smo se s strokovnim izrazjem ter samo

proizvodnjo. V Vrbi smo pogrešali "našega" Prešerna, prisoten je bil samo Čop, ki se je, skupaj z na šo profesorico Majo, nezmotljivo usedel ravno v bogkov kotiček. Na Bledu smo se sladkali v ekskluzivnem hotelu Toplice, si ogledali blejski grad in resno razumeli povabilo, da некоč pridemo tja kot uspešni poslovneži. Potem smo, za konec tega prelepega dne, spet bili športniki in smo se urno povzpeli do slapa Savice, izvira reke po kateri je naše Društvo dobilo ime.

Počaščeni smo bili s sprejemom v Parlamentu, za kar se toplo zahvaljujemo gospema Mariji Lončar in Bredi Mulec. Najbolj nas je seveda zanimalo sodelovanje Slovenije s svojim mladim rodом v tujini ter delo prevajalske službe. Bilo je vzpodbudno! Zelo lepo so nas sprejeli tudi v NUK-u in Mestnem muzeju. Obiske smo končali tako, da smo "zašpelali klobaso" - na Univerzi v Ljubljani, v Centru za slovenščino na tujih univerzah smo ob velikanski pici ostali v prijetnem pogovoru s prof. dr. Simonom Kranjc in

njenimi študentkami, s katerimi smo se zmenili o nadaljnjih prevajalskih načrtih.

Večere smo imeli rezervirane za Metelkovo, zadnji dan za lenobno sprehajanje po Tivoliju ter posedanje po ljubljanskih lokalčkih. Na vlaku smo pili Cockto, ki smo jo dobili za popotnico od vedno prijaznega predstavnika Kolinske, gospoda Petra Rajačiča.

Imeli smo se tako lepo, da skoraj nismo mogli verjeti. Nebo je bilo modro in jasno, vetrček je ravno prav pihljaj, noči so bile prijetno tople - skratka: nepozabno!

Irena Kužnik

Gospodu Petru Breclu iz podjetja "Pogodak" se toplo zahvaljujemo za velik stenski zemljevid Slovenije.

OBISK KONCERTA V ZRENJANINU

Na povabilo Društva Slovencev "PLANIKA" iz Zrenjanina nas je 7. junija 40 članov Društva Slovencev "SAVA" odpotovalo na koncert "Moškega komornega zboru Ptuj". Po lepem vremenu in v lepem vzdušju smo malo prepevali in se pogovarjali ter se malo bolje spoznali med seboj. Po poldrugi uri smo prišli v lepo mesto Zrenjanin. Ker smo imeli še nekaj časa do koncerta, ki se je začel ob 20 uri, smo si malo ogledali središče mesta.

Kmalu smo se zbrali pred Narodnim gledališčem "Toša Jovanović", enem od najstarejših in najlepših v Srbiji, saj je bilo ustanovljeno leta 1834 in ima ime po znanem gledališkem igralcu in kulturnem delavcu. Ni veliko, ampak je lepo in z okusom zgrajeno.

Napovedovalka nam je v kratkem predstavila zbor, kateri je ustanovljen pred 50-imi leti. V tem obdobju so ga vodili trije dirigenti, sedanji je g. Franc Lačen. Dvaindvajset pevcev se je postavilo na sceno, luči so se vgasnile in se je začel prvi del koncerta. Slišali smo osem pesmi. Na začetku so fantje zapeli dve renesančni skladbi: motet El grillo mojstra flamske polifonije Josquin de Presa in motet Laus et perenis gloria največjega slovenskega mojstra renesanse Jakoba Gallusa. Lepo in odmerjeno. Potem so sledile dve skladbi velikega srbskega skladatelja in zborovodje Stevana Stojanovića Mokranjca. Prva je bila Njest svjat iz Opela in I Rukovet /Venček/ Iz moje domovine. Lep in dolg aplavz za avtentično izvedbo.

Potem smo prisluhnili dvema pesmima Antona Foersterja, slovenskega skladatelja češkega rodu. On je tudi avtor prve slovenske opere, Gorenjski slavček in plodoviti skladatelj zborovske skladbe. Sledili sta pesmi Spak in znana in čudovita Večerni ave. Za temi sta sledili dve skladbi slovenskih skladateljev. Prva je kanon Slavka Miheliča: Vsemu dane so pregrade, druga pa svojstvena prireditva slovenske ljudske prekmurske pesmi Fčelica zletjela sodob-nega skladatelja, akademika Lojzeta Lebiča. V prvem delu koncerta so se predstavili kot solisti: Aleksander Gabrovec, Gianfranko Zelenko in Andrej Polanec.

Drugi del koncerta zbor se je začel s pesmijo Iva Peruzzija in Zorka Prelovca Sedem rož. To je ena najlepših Prelovčevih pesmi. Solist je bil Aleksander Gabrovec. Jurij Vodovnik je bil pohorski ljudski pesnik, skladatelj Jakob Jež pa je uglasbil idilo Eno pesem peti. Kot solista sta se predstavila Gregor Lačen in

Boštjan Paternošt. Sledila je ciganska skladba Čae šukarije, ki jo je zapisal Šupevski, za moški zbor pa sijajno prorodil Ignacij Ota.

Oskar Dev je priredil srbsko pesem Viju vetri. Rado Simoniti pa Oj mila majko. Slednje dve pesmi, kot poprej dve skladbi S.S. Mokranjca sta izzvali velike aplavze poslušalcev. Potem smo slisali učinkovito pesem Žabe Vinka Vodopivca in Na trgu Vasilija Mirka. Zbor se je poslovil z Orkestrom Smila Cossetta, zelo duhovito in pestro zapeto pesem.

Po vsaki pesmi smo z lepim in dolgim aplavzom nagradili pevce iz Ptuja. Na bis so nam zapeli še dve pesmi: ljudsko Sem fantič z zelenega Štejerja in srbsko Ječam žela mlada devojka. Zbor je homogen in na vsaki mig in roko dirigenta Franca Lebana reagira ustrezno.

Lepo obarvani glasovi so nam priredili izredno večer, katere še dolgo ne bomo pozabili.

Škoda, da po koncertu nismo imeli možnosti srečati se s pevci. Oni so se mudili po svojem programu, mi smo pa tudi hiteli nazaj v Beograd. Lep in nepozaben obisk Zrenjaninu so organizirali g. Mirko Detiček in g. Vladimir Uršič.

Ludvik Pucelj

SUHA ROBA

*Sem z Ribence Urban
po ceilem svejti znan,
jest brihtne sem glavje,
pa žlice imam novje.*

*Jest hvalit se ne smejm
le tulku vam povejm,
de take ruobe nej,
ne ljeti, ne drgej.*

*Jest dejlam žlice vsake suorte
kar se jih le zmislit muorte
škatejle, škateljce, pa tud
kuhavence.*

*Jest dejlam škafe in rešjeta,
rajte, brjente, vsega šjenta,
sem majster jest od žlic,
čebriu, keblu, kebluc.*

Spoštovani sorojaki, člani in prijateljev društva Slovencev "SAVA", v dveh številkah našega Biltena bom poskusil na splošno pojasniti pojem "suha roba", ter pojasniti vlogo in dejavnost moje družine s suho robo v Beogradu in Srbiji v prejšnjih časih.

Mislím da danes ni ne Slovenca ne Slovenke, ki ni videl in spoznal Ribničana in njegovo "suho robo". Na mnogih tržnicah, se še dan danes vidijo stojnice, kjer ti sposobni in podjetni ljudje ponujajo svoje izdelke, ki so nujni v vsakem gospodinjstvu, ali pa na kmetiji. Lahko srečate tudi Ribničana, kako z dvema velikima košarama, napolnjenima s svojimi izdelki, hodi od hiše do hiše, v blokíh pa od praga do praga in ponuja drobne potrebščine za vsakdanjo rabo, kot so kuhalnice, žlice, ribežni, vilice, kladiva, valjarji, krožniki, kuhinjske deske, mišolovke in pasti, obešalniki, solnice, sita, na kmetijah in na vaseh pa grablje, škafe, lopate, kosišta, pipe in še veliko podobnega.

Dolg je seznam Ribniških izdelkov, ki jih še dandanes izdelujejo na sorazmerno majhnem kosu slovenskega ozemlja, ki leži med Cerkniško Slivnico, Kočevskim Rogom in Želímljem, v središču trikotnika med Blokami, Turjakom in Ribnico. Vsakdo, ki je od tu doma in ga vprašaš odkod prihaja, ti bo povedal, da je "od Ribniškega trga", čeprav potrebuje tudi 4-5 ur hoje od Ribnice, ki leži v dolini med Veliko in Malo Goro. "Ribnčanje" so kombinacija humorja, dela in resnobe, njihovi izdelki pa ribniška "SUHA ROBA", ime ki se ga ne da prevesti v noben jezik.

Domača obrt suhe robe je delo, ki ni omenjeno v nobenih obrtnih zakonih ali predpisih. Povezana je s posameznimi kraji in hišami, mojstrstvo pa se prenaša od očeta na sina iz enega rodu v drugega, in še danes obstaja v določenih krajih, vaseh in hišah.

Še iz srednjega veka so nam ohranjeni dokazi, po pričanju geografa in zgodovinarja dr. Jožeta Rusa (1888-1945), ki se je ukvarjal z etnografski problemi in raziskovanjem zgodovinskega razvoja domačih obrti, posebno v Ribniški dolini.

Ribniška dolina, oziroma gozdovi so od vedno bili bogati z lesom, saj je kar 55% površja prekrito z gozdovi, večinoma mešanimi, in ih sestavljajo smreka, jelka, javor in bukev. Zto se je še pred 16. stoletjem začelo razvijati žagarstvo na vodni pogon, osnova suhorobarstva. Človek je začel obdelovati

najrazličnejše vrste lesa, predvsem smreko, izdeloval je predmete potrebne v gospodinjstvu in na kmetijstvu. Tako je suha roba postala del tega človeka, po letu 1492, ko je cesar Fridrich III s posebnim dovoljenjem dal Ribničanom prosto trgovino po vsem Slovenskem, Dalmaciji, Nemškem in celo na Nizozemskem, pa je postala tudi blago. To je Ribničanom dalo pogum in delo se je zelo razširilo za tiste čase, čeprav se je vse delalo ročno, in je bilo potrebno veliko znanja, potrpežljivosti in ljubezni, da bi se določen kos dokončal in lepo oblikoval. Les, ki se rabi za določeno lesno obrt mora biti prvovrsten, kar pomeni, da ne sme imeti grč, mora biti zadosti gost, predvsem pa je potrebno da se lepo kolje, cepi in obrezuje. Da pride Ribničan do takega lesa, je potrebno veliko truda in denarja. ko izve, da kjer koli raste ali leži posekano tako drevo, gre tja in ga preiskua, včasih pa je to par ur hoje visoko v hrib. Tako drevo ima tudi svojo visoko ceno, ki je pogosto dvojna v primerjavi s drugim podobnim kosom.

Ljudje so se veselili, ko jih Ribničan obiše s svojo robo. Poleg lepe robe in dobrega "šefta", so ljudje izvedeli veliko novic, šal in vicev, saj so Ribničani znani kot zelo "brihtni" ljudje, vedno pripravljeni na smeh. Ribničani imajo tudi svojo himno, o Ritiničanu Urbanu, ki jo je sestavil poljudni pisatelj, duhovnik, rojen v Ribnici gospod Janez Podboj (1848 - 1910), po ljudskih motivah pa priredil France Marolt. Ta himna je obšla ves slovenski svet, izvaja jo "Slovenski oktet", in znani baritonist Tone Kozlevčar, ki si je s to pesmijo zaslužil naziv častnega člana mesta Ribnica.

Mnoge vasi so znane po svojih izdelkih, in vsaka se je specializirala za nek od njih. Najbolj pestrao sestavo od Ribniške robe ima rešeto. Osnovna stroka rešetarstva je obodarstvo, delo ki se še danes opravlja ročno. Kuhalnice in žlice se delajo na drugi strani Ribniške doline, v Sodražici in na Blokah, delo je danes v največji meri strojno in se zato opravlja v velikih serijah. Včasih se je suha roba delala največ po zimi, ko ni toliko dela na kmetiji, in so se z njo ukvarjali vsi člani družine, stari in mladi. To se je najbolj čutilo pri izdelavi zobotrebcev, ker so pri tem delu bile prisotne ženske iz Dobrepolskih vasi. V žargonu se zobotrebcí imenujejo "ribniška solata", danes pa se največ izdelujejo strojno, iz bukovega lesa.

Pintarske posode, škafe, čebre itd. izdelujejo iz smrekovega lesa v občini

Sodražica in sv. Gregor, na Veliki Planini in v okolici Kočevskega Roga.

Prodaja suhe robe je na trgih ob določenih dnevih, ali pa na tradicionalni način, tako da se od hiše do hiše na hrbtu nese krošnja ali košara, kjer je vsa roba zbrana na ogled. Vsak krošnjar ima svoj določeni rejon, ki ga obiskuje leto za letom, in ta rejon, praviloma zapusti sinu, ali po dogovoru drugemu "zdomarju". Nima pravice, da bi brez dovoljenja prodajal v drugem, tujem rejonu.

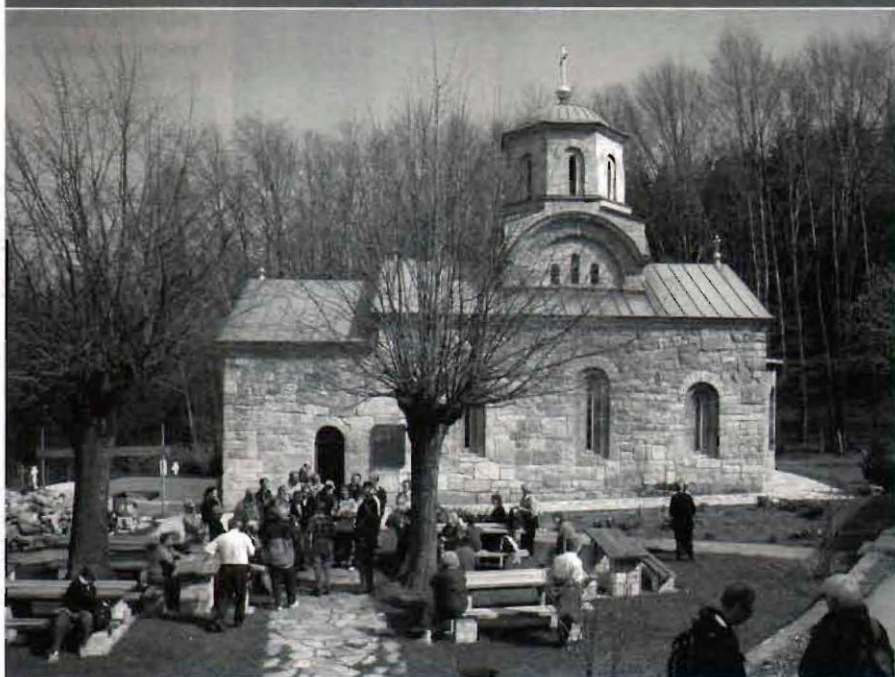
Zdomarji, oziroma tisti ki gre od doma, so med vojnama in po Drugi svetovni vojni hodili čez Hrvaško do Srbije, oziroma Vojvodine, in tam dobro prodajali. Šlo se je z vozovi in konji, robo in hrano zase ter za konja so naložili na voz, po potrebi pa so jim od doma pošiljali suho robo na določene železniške postaje. Najbolj se je splačalo robo prodajati tako, da so jo menjali za žito in koruzo, ki so jo potem vozili ali poslali domov, doma pa jo potem dobro prodali. V drugi polovici prejšnjega stoletja, so se zdomarji motorizirali, imeli so kombije, in je delo bilo dosti lažje. Zdomar ni nikoli šel sam od doma, s seboj je peljal sina, ali drugega preverjenega fanta, katerega je plačal in izučil za novega zdomarja, tako da se je tradicija prenašala iz roda v rod.

Z robo in krošnjo so mnogi Ribničani obogateli, ali so vsaj lahko kaj prihranili. Vendar se v zadnjih časih krošnjarenje bolj malo splača, živi se drugače kot včasih, potrebe so drugačne, toda mislim, da suha roba ne bo dočkala svojega konca. Ljudje in ekologija se nasplošno vračajo k naravnim vrednotam, les bo vedno na ceni kot zdrava in prilagodljiva potreba v vsakdanjem življenju.

Ivan Debeljak

IZLETI

Izlet na Kosmaj

Pomlad je prišla in smo se odpravili v naravo.

Zbrali smo se pri "modri lokomotivi", vodnika Jovan Kelić in Mirko Detiček sta nas preštelala in se že peljemo skozi beograjska predmestja proti Avali. Sadna drevesa ob cestah so polna cvetnic toda še brez listja. Peljemo se mimo Avale, Ripnja, skozi Rajlo in se prvič ustavimo v Sopotu. Gospod Kelić je, kot vedno, pripravil besedilo o tem kraju i posebej o starem hanu. Nadaljujemo pot do vznožja Kosmaja in se pripeljemo do samostana Tresije, ki je lepo skrit v gozdu. Pred kratkim je prenovljen (še ne do konca) in prav blešči v pomladanskem soncu. G Kelić nas je spet seznanil s samostanko zgodovino, nakar nas je g Detiček popeljal skozi gozd ob potoku (tudi blatu) do sedla pod vrhom Kosmaja. Gozd je še brez listja toda poln pomladanskih rožic na tleh. Največ je bilo vijolic, seveda vijoličastih in belih, teloha in drugih rož lepih barv.

Od sedla navzdol po cesti kakršnih 6-7 kilometrov smo prišli do drugega samostana; Pavlovac. Ob cesti so se vrstili gozdčki, jase, vikendi z lepo urejenimi vrtovi in vasice, sonce prav prijetno greje, in uživamo. V samostanu, ki je le delno prenovljen, pa strogi pop. Najprej nas je poučil, da naj najprej pridemo v cerkev, šele nato da gremo v gozd (da bi ne prinesli blata na čevljih). Potem so ženske morale obleči krila in si na

glavo dati ruto, sicer jih ni spustil v cerkev.

Nazaj smo se razdelili v dve skupini. Prva je kar z avtobusom šla nazaj do sedla. Druga "mlajša" je pa šla v gozd iskat še tretji samostan, ki je sicer samo razvalina. V gozdu je bilo

čudovito, velika bukova drevesa, ki so komaj pričela zeleneti, tla pa poslana z suhim listjem, ali mlado travo ter pomladanskimi rožicami različnih barv. Vmes pa še potočki s čisto vodo, ki veselo poskakujejo v dolino. Res lepo. Ko smo se dobro spustili po hribu navzdol, smo ugotovili, da samostana zlahka ne bomo našli, ter smo se začeli vračati. To je bilo veliko težje, ker prej sploh nismo opazili, kako nizko smo spustili. Vsi smo sopihali, a

nekateri so pa kljub temu vztrajno peli.

Utrujeni, toda zadovoljni smo prišli v gostilno ter se ob jedači in pijači nekoliko opomogli.

Na kocu smo šli še do spomenika partizanom na enem izmed treh vrhov Kosmaja in se z avtobusom vrnili v Beograd. Tudi v avtobusu je bilo veselo.

Zelo uspešen izlet, udeležilo se ga je 48 članov društva, med katerimi je najstarejši v devetdesetem letu, in vsi zelo zadovoljni. Od srca priporočamo tudi drugim, da se nam naslednjič pridružijo!

Bojana Zorko

Izlet v Manasijo in Ravanico, kulturno-zgodovinsko preteklost Srbije

Izlet v samostan Gornjak ter Romulijano, cesarsko mesto iz časa Rimljanov, smo načrtovali že lansko leto. Načrtovani izlet je bil nekoliko daljši, in tudi drugačen kot ta, katerega smo uresničili.

Izlete, ki smo jih organizirali lansko leto v Slovenijo, v Trento in na Kosmaj aprila letos, z obiskom samostanoma Tresije in Pavlovac, so prepričali člane društva - udeležence - da to ni nič težkega in hudega in je vzpodbujal, poleg mlajših tudi starejše na hojo po naravi.

Pri načrtovanju tega izleta, letos, smo hojo skrajšali in poudarili obisk kulturno-umetnostno-zgodovinskih spomenikov, samostanov Mansija in Ravanica iz srednjega veka in naravnega spomenika Resavska jama.

Priprave na izlet smo pričeli zelo zgodaj. Predvajali smo posnetke samostanov, ter razlagali kulturno, umetnostni in zgodovinski pomen. Zdaj je zanimanje za izlet bilo zelo dobro.

V soboto, 21. maja 2005, smo se ob sedmih zjutraj zbrali pri železniški postaji v Beogradu. Vsi so bili dobre volje in

nestrpno so čakali na odhod. Ni bilo zamude, avtobus je prišel in vsi smo na svojih sedežih.

Kmalu potem smo na avtocesti proti Nišu. Vreme je sončno in zelo lepo za izlet. Po enourni voznji zavijemo proti Svilajncu in nadaljujemo do Despotovca. Nedaleč od tam je samostan Manasija iz štirinajstega stoletja, pobožna ustanova despota Stefana Lazarevića.

Region Zgornje Resave se ohranja kot naravni rezervat, narava okoli samostana je zelo lepa, hribi z gozdovi in reka Resavica. Razgled na samostan in okolico je zelo lep. Samostanski kompleks je v visokem trdnjaskem obzidju in na vsakem vogalu obzidja je visok stolp, skupaj jih je enajst, največji pa je na severu - "Despotova Kula". V središču je cerkev, zgrajena

je v moravskem arhitekturnem slogu. Poleg cerkve je stala velika stavba, jedilnica, v kateri je začela delovati znamenita Resavska šola, izvor takratne znanosti. Zunanost cerkve, okoli 2000 m², je bila porisana s freskami, od katerih je danes ohranjeno okoli 500 m². V preteklih časih jih je poškodovalo vreme, ali pa so jih uničili Turki v času Turškega suženjstva.

Nekateri izmed nas so tukaj prvič. Interes za razlago je velik in veliko časa je treba za pojasnila. Vsaka freska ima svoj pomen: bodisi religiozen ali iz vsakdanjega življenja srbskih plemičev. Toda naš program je načrtovan zelo natančno in zaradi vremenske stiske nadaljujemo.

Naslednja postaja našega obiska je 20 km oddaljena Resavska jama. Obisk jame nas je vse navdušil; podzemlje za dvoranami in janskimi rovi polnimi kamnitih okraskov. Notri smo bili eno uro in čas je hitro potekel.

Peljemo se nazaj še kakšnih 8 km, na kosilo v Motel Lisino z veliko ribogojnico, pod hribom Beljanica. Pred kosilom smo se, približno eno uro sprehodili, do slapa Buk, največjega v Srbiji. Potem so nam postrvi izredno tekstile.

Po kosilu so nekateri imeli premor ob kavici in klepetu, nekateri pa so šli peš naprej in smo jih kasneje pobrali v avtobus. Ura je že 15 in nadaljujemo skozi Čuprijo še kakšnih 10 km proti Senju do samostana Ravanica. Samostan Ravanica, grajen od l. 1375 do 1384, je pobožna ustanova kneza Lazarja, ki je padel v Kosovskem boju proti Turkom leta 1389.

Samostanski kompleks, nekoč v visokem trdnjavske obzidju s stolpi na vsakem vogalu, stavbe narejene ob

trdnjajevskih stenah in cerkev, ki je posvečena vnebovzetju, vse to tvori arhitektonska celota. Cerkev in nekateri manjši deli so obnovljeni, toda veliko je še za narediti. Ogledujemo si stare freske in okrase na cerkvi značilne za Moravsko šolo. Občudujemo bogato kompozicijo fresk in religijsko vsebino kompozicij.

Ena izmed nun nam razlaga veliko stvari o zgodovini samostana in freskah; o padcu kneza Lazarja in njegovem grobu ter o tem, kako je po umoru postal svetnik. Veliko vprašanj smo imeli, o velikih stvarih, toda bližal se je čas večernje maše in morali smo končati. Nekateri so poslušali mašo v cerkvi, drugi pa od zunaj. Delal se je večer in trenutek je bil skoraj mitičen.

Zbrali smo se, naredili spominske posnetke in šli v avtobus. V Beograd smo se vrnili okoli polnoči, polni vtisov.

Irena Detiček

V tej številki Biltena objavljamo imena tistih članov, ki so preminili in nas zapustili ali pa se preselili v neki drugi, upamo, boljši svet, kakorkoli kdo od nas to dojema. Objavljamo imena tistih, o čigar odhodu smo obveščeni. Hkrati vas prosimo, da nas obvestite, če veste še za kakšne člane društva, ki so umrli. Informacija naj vsebuje: ime in priimek, datum in kraj rojstva in smrti.

Anamarija Brezovar ★ 09.09.1981. Beograd - † 20.02.2005. Beograd

Jožef Faletič ★ 16.03.1931. Liska ravna - † 14.12.2004. Beograd

Ivan Zorec ★ 20.11.1918. Ljubljana - † 19.01.2005. Beograd